

Vicent Sos Baynat ha elevat els estudis geològics a nivell mundial

“La guerra va mutilar la geologia a l'estat espanyol”

Vicent Sos Baynat, geòleg, amb 94 anys a l'esquena, ha fet que els seus estudis sobre geologia trascendesquen a nivell mundial. Ara, l'Ajuntament de Castelló de la Plana l'ha nomenat fill predilecte de la ciutat.

Als seus 94 anys, Vicent Sos Baynat viu encara entregat a descobrir noves facetes de la seua ciència preferida, la geologia. Durant l'entrevista, Sos Baynat no ha dubtat ni un moment a mostrar-nos les seues qualitats humanes i professionals. Fins al punt que ens hem vist obligats a desfer-nos del qüestionari formal per a conversar amb ell com si es tractara d'un amic íntim.

El 9 d'octubre ha estat una data molt especial per a aquest excel·lent científic. L'Ajuntament de Castelló, per decisió unànime del ple i després d'haver-li entregat la clau del consistori, l'ha nomenat fill predilecte de la seua ciutat natal. També, fa anys, un institut d'ensenyament mitjà de la capital de la Plana va honrar el professor Sos Baynat atorgant al centre el seu nom. Tot plegat té una raó contundent: la seua gran aportació a la Geologia i la Biologia en una època —la postguerra—, on investigar sobre la història de la humanitat era un atemptat contra el sistema establert.

—*Vostè ha dit alguna vegada que li hauria agradat aprofundir més en les característiques geològiques de Castelló. ¿Què és el que se li ha quedat en el tinter i hauria volgut fer?*

—La geologia de Castelló és relativament molt senzilla. Encara que en geologia es parle sempre de milions d'anys, la de Castelló és recent. M'hauria agradat estudiar-la des del punt de vista tectònic, estratigràfic i paleontològic. La nostra província posseeix unes característiques rocoses, de tal manera que domina més la roca que els terrenys de conreu. És un país molt accidentat, on dominen les calcàries i arenisques, per això la vegetació espontània és escassa.

Sos Baynat és un treballador infatigable. L'any passat va escriure un nou

llibre sobre l'evolució, que publicarà la Diputació de Castelló. «Parle sobre el tema que els fòssils són el testimoni del que s'ha esdevingut en la transformació dels animals. La Paleontologia és la ciència que dóna més força a la teoria de l'evolució del transformisme dels animals i també de l'home».

—*¿Com li va venir l'afició per la Biologia i la Geologia?*

—Primer em vingué l'interès per les ciències naturals gràcies al meu professor d'institut Antimo Boscà. Ell ens portava d'excursió i jo em sentia atret per la Botànica, els insectes. Aleshores em vaig dedicar a estudiar Ciències Naturals. En acabar la carrera, vaig tornar a Castelló. Un dia en *El Sol* vaig llegir que al Museu de Ciències Naturals hi havia una plaça per cobrir de preparador. Finalment, la plaça va ser meua. Una vegada en el museu, vaig començar a estudiar els fòssils i després vaig guanyar la plaça de Geologia del mateix museu.

TREBALL A EXTREMADURA

—*Bona part de la seua carrera com a geòleg ha estat dedicada a l'obertura de mines a Extremadura, on va crear el Museu de Geologia de Mèrida. ¿Quines raons provocaren la seua estada en aquestes terres?*

—Després de llevar-me la càtedra per circumstàncies polítiques, José Fernández López em va contractar per a l'extracció d'estany. Aquest material era necessari per a obtenir llauna per a envasos a l'escorxador de Mèrida. A l'estat espanyol no hi havia més llauna que la que importava Altos Hornos. Trobarem alguns jaciments i vam començar l'explotació de mines en diferents llocs. A Logrosan la mina va arribar a tenir més de 300 obrers. Amb els materials que vaig anar recollint vaig fer

un museu, instal·lat a la Casa de Cultura de Mèrida, amb més de 10.000 exemplars de minerals.

De sobte, el rostre del professor ha canviat. Amb una expressivitat enorme comença a expulsar paraules de protesta i denúncia. Sos Baynat recorda el deteriorament progressiu del Museu de Paleontologia Rodrigo Botet, situat a la llotja vella de València. «És un crim que les autoritats el tinguen abandonat. Cal donar-lo a conèixer i que la univer-

sitat s'encarregue d'elaborar un catàleg del museu».

L'ÈPOCA DE LA POSTGUERRA

—Durant la Guerra Civil i la Postguerra va estar molts anys sense poder venir a Castelló. ¿Com va viure aquesta època en què la clandestinitat era per a vostè l'única alternativa de vida?

—En la guerra vaig dirigir l'institut Ribalta després de guanyar la càtedra.

JOSEP ARRUFÀ

Després, vaig demanar l'excedència per a continuar treballant al Museu de Ciències Naturals. En acabar-se la guerra, vaig desaparèixer, perquè m'haurien afusellat per la meua significació política. Jo formava part del grup de republicans i en aquell moment era «un rojo subido». Des que es va acabar la guerra fins a l'any 1965 no vaig poder anar a Castelló. Només l'any 1960 vaig venir a Vilavella a visitar un amic. Quan vivia a Mèrida havia d'anar tots els dies a presentar-me a la Comandància de policia.

—Sense aquestes circumstàncies adverses, ¿creu vostè que hauria triomfat durant la Postguerra?

—Si no hagués esclatat la guerra, com que al museu teníem el nostre Pla de Formació de la Geologia de l'Estat espanyol, hauríem fet tot el que no s'ha pogut realitzar, com estudiar la Paleontologia, fer excursions, etc. Però tot ho va mutilar la guerra. De fet, jo vaig estar separat de la càtedra moltíssims anys, fins que la vaig recuperar l'any 1965.

CONTACTES AMB LA NASA

—¿Quins contactes va tenir Sos Baynat amb la NASA?

—Jo he anat moltes vegades a Amèrica, perquè hi tinc un fill que és neurocirurgià. Allí vaig estar a la Universitat de Cincinnati treballant en la geologia de la Lluna. La NASA es va assabentar que hi havia un espanyol interessat en la Lluna i em van oferir un treball. Però a mi no m'interessaven els problemes d'aquesta organització. Malgrat això, he continuat la relació amb ells i rep totes les seues publicacions.

—¿Pensa que la Geologia a l'estat espanyol ocupa un lloc rellevant, o està relegada a un segon pla?

—La Geologia s'usa directament o indirectament, però és fonamental, perquè és la base de l'existència humana. Nosaltres hi vivim, hi recorrem per a estudiar els minerals, per a construir les carreteres, els túnels. Els culpables de les recents inundacions que hi ha hagut al País Valencià han estat els constructors, que no han tingut en compte la Geologia. És una ciència de primeríssima categoria per a la vida de l'home.

Teresa Violeta

